

Asia: VN/1281/2020

Lausuntopyyntö hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (luonnos)

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Riittävätkö kuntien nykyiset korvaukset selonteossa esitettyihin palvelutasoihin? Kattavan palvelutarjonnan järjestäminen omin voimin on haastavaa ja edellyttää verkottumista ja yhteistyömalleja, joissa voi osin hyödyntää digiloikkaa. Työllistyminen ei yksistään takaa kotoutumista. Digitaidot ovat tulevaisuudessa yhä tärkeämpiä kansalaistaitoja. Tiedolla johtamiseen tarvitaan seurantamalli ja tunnusluvut. Kotouttamisprosessissa asiakaslähtöisyys ja räätälöinti sekä pitkäjänteisyys ja näiden tekijöiden tukirakenteet ratkaisevat.

Kommentit lukuihin 1-6: Tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat.

Globaali muuttoliike on tunnistettu hyvin. Digitaalisten puute maahanmuuttajilla vaikuttaa kotoutumiseen, tätä on huomioitu vähän. Koronan jälkeisessä yhteiskunnassa palvelujen saavutettavuus pitää varmistaa myös digitaalisten kasvatamalla.

Kommentit lukuun 7: Maahanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen

Kotouttamispolitiikan vahvistamista osana aluepolitiikkaa on pidettävä tärkeänä, vastuunjako ja resursointi vaativat vielä selvittämistä. Kotouttamisen tulosten seuraamista ja niiden mukaisten johtopäätösten jalkauttamista toimenpiteiksi tulisi lisätä. Seuranta olisi mielekästä esimerkiksi seutukunnallisesti. Kotouttamispalvelujen tulisi sopia koulutuksen järjestäjien kanssa ja kunnan kanssa mallit, joilla eteneminen varmistetaan. Työperäisen maahanmuuton ja opiskeluperäisen maahanmuuton palvelurakennetta tulisi painottaa. Palkkatukikäytäntöjä tulisi kehittää. Yrittäjät mukaan suunnitteluun työvoiman kysynnän näkökulmasta. Kotouttamiskoulutuksessa tällä hetkellä saatava kieliopeus ei riitä korkeakoulutettujen työllistymiseen.

Kommentit lukuun 8: Nopeutetaan kotoutumisen käynnistymistä

Kunnat ja kuntayhtymät tarvitsevat ennakoitavat tiedot hyvissä ajoin kuntiin saapumisesta. Maahanmuuttajien orientoiminen oman osaamisensa kehittämiseen jo vastaanottovaiheessa on tärkeä lähtökohta.

Kommentit lukuun 9: Parannetaan ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta maahanmuuttajille

Omakielistä ohjausta ja neuvontaa pitäisi lisätä ja tehostaa. Peruskäsitteet ja toimintamallit sekä yhteiskunnalliset asiat olisi ensiksi saatava ymmärretyiksi omalla kielellä. Kotouttamo-mallia voidaan kehittää edelleen. Digineuvonta edellyttäisi myös asiakkailta laitteita ja niiden käyttötaitoa. Matalan kynnyksen arkineuvontaa kaikille maahanmuuttajaryhmille olisi oltava saatavilla jatkuvasti. Pienten kieliryhmien osalta olisi hyötyä esimerkiksi valtakunnallisista kokoavista ratkaisuksista ja etäpalveluista.

Kommentit lukuun 10: Luodaan kotoutumisohjelma alkuvaiheen kotoutumisen tukemiseksi

Omakieliset tietopaketit ja infot tulisi olla saatavilla jo ennen kotoutuskoulutusta. Millä hallinnon tasolla ohjelman luomista tässä tarkoitetaan? Kotoutumisohjelman määrittäminen kaksivuotiseksi edellyttää hyvää rakennetta ja kielivalmiuksen kohottamista ennen aloittamista. Lisätehtävien osoittamista kunnille tulee tarkastella kriittisesti. Työllisyyspalvelujen kotouttamisosaamista tulisi lisätä edellytyksenä työmarkkinoille pyrkivien palvelujen kehittämiseksi. Maahanmuuttajat etenevät yksilöllistä vauhtia kohti työmarkkinoita, siksi palvelujen tulee olla sovitettuja etenemiskykyyn mikä lisäksi myös motivaatiota ja tehokkuutta ja vähentäisi pudokkaita. Jo olemassa oleva osaaminen pitää tunnistaa ja samoin työkokemus, palvelupolku tulisi suunnitella tämä huomioiden. Kaikki maahanmuuttajat voivat hyötyä oikeanlaisesta kotoutumisohjelmasta vaikka tausta ei olisikaan pakolaisuudessa.

Kommentit lukuun 11: Kotoutumisen edistäminen tukemaan osaajien pysyvyyttä ja osallisuutta

Keinona järjestää Talent Boost -tyyppistä palvelua pienemmillä seutukunnilla olisi saada yhteistyömallit ja asiakaspaikat laajempia kokonaisuuksia järjestävien kaupunkien kanssa. Vaikka työllistyminen on positiivista, niin mikäli se keskeyttää kieli- tai muut kotoutumisopinnot voi pitkässä juoksussa tuottaa työmarkkinaongelmia.

Kommentit lukuun 12: Vahvistetaan kumppanuuksia ja järjestöjen roolia

Maahanmuuttajien ylläpitämien järjestöjen puute voi pienemmillä seutukunnilla olla yhteisöllisyyden tai vuorovaikutuksen hidaste. Järjestötoiminnan tukemista ja infoamista maahanmuuttajille voisi kotoutumisohjelman loppuvaiheessa erityisesti lisätä. Työ edellyttää kunnilta myös sinänsä järjestöyhteistyön osaamista ja resursointia.

Kommentit lukuun 13: Hyvät väestösuhteet ja osallisuus tukemaan kotoutumista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta

Väestösuhdetyö on hyvä sisällyttää kuntien kotouttamisohjelmiin. Mikä olisi hyvinvointisuunnitelmien ja yhdenvertaisuussuunnitelmien yhteys?

Kommentit lukuun: Kotoutumisen edistämisen suuntaviivat 2020-luvulle ja tiivistelmä askelista eteenpäin

-

Leskinen Jaakko
Forssan kaupunki - Kaupungin kotouttamispalvelut